

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJOS
VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ IR DARBUOTOJŲ, DIRBANČIŲ PAGAL DARBO
SUTARTIS, ETIKOS IR ANTIKORUPCINIO ELGESIO
TAISYKLĖS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, etikos ir antikorupcinio elgesio taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau kartu – darbuotojai), etikos ir antikorupcinio elgesio reikalavimus, siekiant užtikrinti Energetikos ministerijos veiklos skaidrumą, priimamų sprendimų teisėtumą ir nešališkumą bei tinkamai įgyvendinti Energetikos ministerijos antikorupcinę politiką.

2. Šios Taisyklės taikomos visiems Energetikos ministerijos darbuotojams.

3. Šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

3.1. **Asmeninis suinteresuotumas** – Energetikos ministerijos darbuotojo (ar jam artimo asmens, kaip jis suprantamas Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme) moralinė skola, moralinis įsipareigojimas, turtinė ar neturtinė nauda arba kitas panašaus pobūdžio interesas;

3.2. **Privatus gyvenimas** – Energetikos ministerijos darbuotojo asmeninės pažiūros, įsitikinimai, gyvenimo būdas, įpročiai, taip pat ryšiai su kitais asmenimis bei elgesys virtualioje ar viešojoje erdvėje ne darbo metu;

3.3. **Dovana** – bet kuris materialinę ar nematerialinę vertę turintis daiktas, gryniesi pinigai, čekiai, kuponai, vaišingumo dovanos, paslaugos, pažadai, privilegijos, nuolaidos, vartoti skirtos dovanos ar kita nauda, suteikiama Energetikos ministerijos darbuotojui, kai tai yra susiję su tiesioginiu ar netiesioginiu poveikiu jo veiksmams ar neveikimui. Tai apima ir naudą, kurią gauna artimi Energetikos ministerijos darbuotojui asmenys;

3.4. **Taisyklių pažeidimas** – Energetikos ministerijos darbuotojo nusižengimas Taisyklėse nustatytiems reikalavimams. Pažeidimas gali būti ir šiurkštus.

4. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme, Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme.

**II SKYRIUS
DARBUOTOJAMS TAIKOMI ETIKOS PRINCIPAI**

5. Energetikos ministerijos darbuotojai savo veikloje turi laikytis šių pagrindinių etikos principų: pagarbos žmogui ir valstybei; lojalumo Lietuvos valstybei; teisingumo ir nešališkumo; skaidrumo ir viešumo; sąžiningumo ir nesavanaudiškumo; padorumo; profesionalumo ir efektyvumo; atvirumo ir kūrybingumo; atsakomybės. Šių principų turinys suprantamas taip, kaip apibrėžta darbuotojų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose.

6. Pagrindiniai etikos principai nustatomi siekiant didinti darbuotojų supratimą apie atsakomybę už savo veiksmus, stiprinti jų sąžiningumą, ugdyti pagarbą visiems asmenims, skatinant saugoti savo kaip darbuotojų ir Energetikos ministerijos neprikaištingą reputaciją, vengti viešųjų ir privačių interesų konfliktų bei padėti įgyvendinti kitas korupcijos prevencijos priemones.

7. Laikydami etikos principų, Energetikos ministerijos darbuotojai privalo elgtis pagal šiuos reikalavimus:

7.1. sąžiningai, dorai, nepriekaištingai ir atsakingai atlikti darbuotojo pareigas ir funkcijas pagal Energetikos ministerijos nuostatus, Darbo reglamentą, Vidaus tvarkos taisykles, pareigybės aprašymą. Vykdyti tiesioginio vadovo ar ministerijos vadovybės pavedimus, užduotis ir įpareigojimus, jei jie yra teisėti ir pagrįsti;

7.2. tinkamai naudoti informaciją ir dokumentus, jos neatskleisti ir neleisti naudotis asmeniniams, artimų asmenų ar trečiųjų šalių poreikiams tenkinti;

7.3. nepažeisti žmogaus teisių ir laisvių, nediskriminuoti į Energetikos ministeriją besikreipiančių asmenų dėl lyties, rasės, kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos, politinių pažiūrų, šeiminių, turtinės, socialinės padėties, fizinių savybių;

7.4. išklaudyti suinteresuotus asmenis ir teikti jiems informaciją apie jų teises, pareigas, galimybes ir galimus padarinius, kuri padėtų jiems priimti tinkamiausią sprendimą;

7.5. būti teisingu nagrinėjant prašymus, skundus, pareiškimus, nepiktnaudžiauti suteiktomis galiomis;

7.6. rengiant bei teikiant dokumentų projektus ar priimant sprendimus įsigilinti į klausimo esmę, vengti skubotumo ir paviršutiniškumo, įsitikinti, jog priimami sprendimai atitinka galiojančius teisės aktus;

7.7. būti objektyviam priimant sprendimus, vengti asmeniškumų ir išlikti nepriklausomam nuo politinės įtakos;

7.8. gebėti pateikti savo sprendimų priėmimo motyvus, tinkamai juos įvertinti ir, esant būtinybei, atsakyti už priimtus sprendimus bei jų sukeltus padarinius;

7.9. užtikrinti priimamų sprendimų ir veikslių skaidrumą ir viešumą;

7.10. kelti savo profesinę kvalifikaciją, nuolat tobulėti;

7.11. gebėti kelti naujas idėjas, mąstyti savarankiškai, greitai orientuotis įvairiose situacijose ir spręsti iškilančias problemas;

7.12. vykdant pavestus uždavinius bendradarbiauti su kitomis Lietuvos Respublikos ar užsienio institucijomis, įstaigomis, įmonėmis, organizacijomis bei jų atstovais;

7.13. būti atsargiam ir rūpestingam, savo elgesiu darbo metu ir privačiame gyvenime nežeiminti Energetikos ministerijos reputacijos, nediskredituoti Energetikos ministerijos naudojantis socialinės žiniasklaidos priemonėmis;

7.14. einant pareigas nesiekti naudos sau ar kitiems susijusiems asmenims;

7.15. ekonomiškai naudoti Energetikos ministerijos turtą, nenaudoti jo asmeniniais tikslais, nešvaistyti ir negadinti;

7.16. vengti aplinkybių, kai privatūs darbuotojo interesai galėtų paveikti sprendimų priėmimą ar sudarytą tokią regimybę visuomenei;

7.17. nepriimti dovanų, pinigų ar paslaugų, išskirtinių lengvatų ir nuolaidų iš asmenų ar organizacijų, siekiančių daryti įtaką darbuotojui, kai jis eina pareigas.

III SKYRIUS

ELGESIO REIKALAVIMAI DĖL DOVANŲ PRIIMTINUMO

8. Energetikos ministerijos darbuotojui draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai priimti dovanas ar paslaugas už jo vykdomas funkcijas. Darbuotojas privalo atsisakyti priimti daiktus ar paslaugas, kurie nelaikytini dovanomis, gautomis pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas ir nelaikytini reprezentacijai skirtomis dovanomis su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika. Darbuotojas privalo mandagiai ir suprantamai paaiškinti, kad priimti dovanas, kyšius, daryti neteisėtą poveikį draudžia Lietuvos Respublikos teisės aktai, už tai numatyta drausminė arba baudžiamoji atsakomybė.

9. Darbuotojas, gavęs dovaną pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas arba gavęs reprezentacijai skirtą dovaną su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika privalo vadovautis Dovanų, gautų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, perdavimo Energetikos ministerijai, įvertinimo,

saugojimo ir eksponavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. lapkričio 18 d. įsakymu Nr. 1-267 „Dėl Dovanų, gautų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, perdavimo Energetikos ministerijai, įvertinimo, saugojimo ir eksponavimo taisyklių patvirtinimo“.

IV SKYRIUS

DARBUOTOJŲ VIEŠŪJŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ DERINIMO REIKALAVIMAI

10. Energetikos ministerijos darbuotojai privalo:
 - 10.1. deklaruoti privačius interesus, jei tokią pareigą jiems nustato Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas arba kiti teisės aktai;
 - 10.2. elgtis taip, kad jo šeiminiai, socialiniai, ekonominiai ir kiti santykiai nekenktų darbui ir netrukdytų atlikti tiesioginių pareigų ir funkcijų;
 - 10.3. informuoti tiesioginį vadovą apie kiekvieną atvejį, kuris gali būti susijęs su korupcija, sukčiavimu ar mėginimu daryti neteisėtą poveikį. Jei tokį poveikį daro tiesioginis vadovas, informuoti aukštesnį pagal pavaldumą vadovą;
 - 10.4. nesinaudoti darbo metu gauta konfidencialia informacija asmeninei naudai gauti;
 - 10.5. nepiktnaudžiauti einamomis pareigomis įdarbinant asmenį, skiriant jį į tam tikras pareigas ar taikant skatinimo priemones, suteikiant jam bet kokią naudą;
 - 10.6. nusišalinti nuo sprendimų priėmimo ir apie tai informuoti tiesioginį vadovą, jeigu gali kilti viešųjų ir privačių interesų konfliktas.
11. Energetikos ministerijos darbuotojai viešuosius ir privačius interesus deklaruoja Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2020 m. birželio 3 d. įsakymo Nr. 1-146 „Dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo Lietuvos Respublikos energetikos ministerijoje“ nustatyta tvarka.
12. Darbuotojai, kurie pagal jiems suteiktas funkcijas dalyvauja rengiant, svarstant ar priimant įstatymų ir poįstatyminių teisės aktų projektus, taip pat dalyvauja susitikimuose su lobistais, privalo deklaruoti lobistinę veiklą Lietuvos Respublikos lobistinės veiklos įstatymo ir Lobistinės veiklos priežiūros Lietuvos Respublikos energetikos ministerijoje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2021 m. sausio 4 d. įsakymo Nr. 1-1 „Dėl Lobistinės veiklos priežiūros Lietuvos Respublikos energetikos ministerijoje tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

V SKYRIUS

ATSAKOMYBĖ UŽ TAISYKLIŲ PAŽEIDIMUS

13. Jeigu Energetikos ministerijos darbuotojas pažeidžia šias Taisykles, atsižvelgiant į padaryto pažeidimo pobūdį ir pasekmes, jo atžvilgiu gali būti pradedamas pažeidimo tyrimas. Darbo pareigų pažeidimų tyrimas atliekamas Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka.
14. Šiurkščiu šių Taisyklių pažeidimu laikomas pažeidimas, kuris atliekamas pakartotinai ar sistemingai. Darbuotojas, šiurkščiai pažeidęs šias Taisykles, vienus metus po pažeidimo nustatymo negali būti skatinamas.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Šių Taisyklių laikymosi priežiūrą vykdo energetikos ministras ar jo įgaliotas asmuo.
 16. Kartą per metus Taisyklės yra peržiūrimos ir, atsižvelgiant į susijusių teisės aktų pakeitimus, gali būti keičiamos.
-

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos
valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių
pagal darbo sutartis, etikos ir antikorupcinio
elgesio taisyklių
priedas

KORUPCINIO POBŪDŽIO VEIKLOS PAVYZDŽIAI IR DARBUOTOJŲ VEIKSMAI, SUSIDŪRUS SU TOKIA VEIKLA

1. Energetikos ministerijos darbuotojų elgesys bendraujant su kitais asmenimis.

1 pavyzdys.

Darbuotojui bendraujant su pretendentu, interesantu ar kitu suinteresuotu asmeniu, paprašius pateikti papildomą informaciją ar dokumentus, asmuo pateikia ne tik informaciją ar dokumentus, bet kartu ir atneša saldainių dėžutę.

Tinkamas elgesys.

Siekiant, kad nebūtų sudaroma regimybė, kad darbuotojas, pasinaudojęs tarnybine padėtimi ar tarnybinėmis pareigomis, priims geresnius (greitesnius ar pan.) sprendimus asmens atžvilgiu, darbuotojas turi dovanos atsisakyti arba ją gražinti asmeniui, paaiškinęs, kodėl jos negali būti priimti.

2 pavyzdys.

Paslaugų teikėjas, su kuriuo Energetikos ministerija turi sutartį ir bendradarbiauja, darbuotojui, su kuriuo daugiausiai bendrauja dėl sutarties įgyvendinimo, suteikia nuolaidą naudotis savo paslaugoms arba per šventes dovanoja čekį tam tikrai sumai.

Tinkamas elgesys.

Kadangi tokia dovana būtų teikiama dėl darbuotojų einamų pareigų Energetikos ministerijoje, darbuotojo priimtos dovanos sukeltų abejonių dėl jo vėliau priimamų sprendimų šališkumo. Darbuotojas turi dovanos atsisakyti arba ją gražinti asmeniui, paaiškinęs, kodėl jos negali būti priimti.

3 pavyzdys.

Darbuotojas dalyvauja konferencijoje kaip Energetikos ministerijos atstovas, o po jos kviečiamas į neoficialią renginio organizatorių apmokamą vakarienę, kuri neįtraukta į renginio programą.

Tinkamas elgesys.

Jeigu darbuotojas į renginį yra kviečiamas dėl einamų tarnybinių pareigų, dalyvavimas tinkamas, tačiau vakarienėje jis dalyvautų jau kaip privatus asmuo. Darbuotojas turėtų atsisakyti dalyvauti vakarienėje arba susimokėti už vakarienę pats.

4 pavyzdys.

Darbuotojo darbiniu elektroniniu paštu gaunamas kelionių paslaugas teikiančios įmonės, grožio salono, optikos salono, ar pan. pasiūlymas dėl konkrečių nuolaidų taikymo tam konkrečiam darbuotojui, pasinaudojus šios įmonės paslaugomis.

Tinkamas elgesys.

Pasiūlymą pateikusiai įmonei reikėtų padėkoti ir atsisakyti, nurodant, kad išskirtinis elgesys su darbuotoju gali sukelti abejonių dėl jo vėliau priimamų sprendimų šališkumo tos įmonės atžvilgiu.

2. Energetikos ministerijos darbuotojų elgesys deklaruojant interesus.

5 pavyzdys.

Darbuotojas, atlikdamas savo darbo funkcijas arba dalyvaudamas darbo grupės (komisijos) veikloje, sužino, kad jo nagrinėjamas atvejis yra susijęs su jo artimojo asmens vykdoma veikla.

Tinkamas elgesys.

Darbuotojas privalo aktyviais ir aiškiai išreikštais veiksmais (žodžiu, raštu arba el.paštu) nusišalinti nuo klausimo sprendimo, apie nusišalinimą informuoti tiesioginį vadovą arba darbo grupę (komisiją). Jeigu nusišalinimas vyksta posėdžio metu, darbuotojui būtina nedelsiant palikti posėdžių salę.

6 pavyzdys.

Darbuotojas, kurio tiesioginės funkcijos yra susijusios su teisės aktu, formuojančių Energetikos ministerijos veiklos srities politiką, projektų rengimu, artimasis asmuo tampa lobistu ir yra įrašomas į lobistų sąrašą.

Tinkamas elgesys.

Darbuotojas privalo ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų deklaruoti artimo asmens veiklą (vykdomą lobistinę veiklą), t. y. patikslinti arba papildyti deklaraciją, nurodydamas šią informaciją, ir apie tai informuoti savo tiesioginį vadovą, kuris privalės neskirti užduočių, galinčių sukelti interesų konfliktą.

3. Energetikos ministerijos darbuotojų elgesys lobistinės veiklos srityje.

7 pavyzdys.

Į darbuotoją raštu, elektroninių ryšių priemonėmis, telefonu arba tiesiogiai kreipiasi suinteresuotas asmuo, neįrašytas į lobistų sąrašą, norėdamas susitikti dėl tam tikro teisės akto arba sprendimo priėmimo ar nepriėmimo.

Tinkamas pavyzdys.

Darbuotojas turi atsisakyti tokio susitikimo, o apie neteisėtą lobistinę veiklą pranešti Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai el. paštu vtek@vtek.lt.

8 pavyzdys.

Į darbuotoją raštu, elektroninių ryšių priemonėmis, telefonu arba tiesiogiai kreipiasi suinteresuotas asmuo, įrašytas į lobistų sąrašą, norėdamas susitikti dėl tam tikro teisės akto arba sprendimo priėmimo ar nepriėmimo.

Tinkamas pavyzdys.

Darbuotojas gali susitikti su tokiu asmeniu, tik turi deklaruoti jo atžvilgiu vykdytą lobistinę veiklą ir informuoti apie tai savo tiesioginį vadovą.

9 pavyzdys.

Darbuotojas tarnybiniu el.paštu ar asmeniškai gauna kvietimą po darbo valandų dalyvauti lobistų organizuojamame renginyje arba susitikime, pavyzdžiui, kavinėje, restorane ir kt.

Tinkamas elgesys.

Darbuotojas turi atsisakyti tokio susitikimo.